

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy ou szám ára 5 kr. Közzétevések, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Pax.

Valóban kezdjük hinni, hogy jól megy a dolgunk. Már mi hiába, csak olyanok vagyunk, hogy éktelenül dühbe jövünk s egymást kezdjük falni, mihelyt észrevesszük állapotaink javulását. Vajjon Isten büntetése az e nemzeten, hogy nem képes, vagy nem bírja drága kincs gyanánt megőrizni a már kivívott sikereket? Vakok vagyunk-e, örület szállott-e meg bennünket, hogy meggondolás nélkül rohanunk az örvény felé, hogy annak kavargásába rántsuk magunkat, magunkkal alkotmányunkat és ezzel államiségünket is?

Ugy tetszik, mintha a mult századok véres kardját hordanák szét szerte a hazában, véres kardot, mely már messziről jelenti a megdöbbsz sziveknek: Vészben a haza! Veszedelemben forog alkotmányunk, ez a nemes honfiak kiomlott vérével annyiszor edzett védőbástyánk.

Nem. A véres kard immáron lomtárba került, de átvette szerepét egy másfajta pallos, amelynek már lelke van, amely érez és maga is megvonaglik a hazát fenyegető csapástól; a véres kard ma a sajtó. A kötelességnek mi azt a látszólag parányi részét, mely a vállainkra hárul, teljes egészében érezzük, s ha mind eddig nem szóltunk a felszínen lévő kérdésekhez, csupán azért történt, mert az oly rettentő szenvedélylyel dúló harez politikai téren mozgott, s így annak bármily irányban való pertraktálása semmikép se lett volna lapunk keretébe beilleszthető.

Am a szakadatlanul folyó küzdelem gazdasági életünkre csapott le vészthozóan s már eddig is kiszámíthatatlan károkat okozott. Bármerre megyünk, bárkivel beszélünk, mindenfelé csak aggódó arcokat látunk, mindenki csak panaszkodni tud az általános pangásról, a pénz megdrágulásáról, a hitelviszonyok teljes megrongálásáról, és arról a bizonytalanságról, mely még a jövőbe való bizodalmat is kizárja.

Midőn tehát a jelenlegi szomorú helyzetet lapunkban is szóvá tesszük, nem szándékunk annak politikai oldalát is fessegetni, egyesegyedül az abból származott gazdasági bajok kötik le egészben véve figyelmünket. A tornyosuló veszedelem tényleg kiszámíthatatlan károkat idéz elő. Igazat kell adnunk azoknak, akik sóvárogva lesik a békekötést, ettől remélvén nemcsak az üzletpangás megszűnését, hanem a hitelviszonyok megjavulását is.

Mert hogy áll a dolog? A mult év szeptember havának hatodik napja óta a képviselőház semmiféle érdemleges munkát nem végzett. A benyújtott törvényja-

vaslatokat nem tárgyalták le, pedig ezek között számos olyan is van, mely a függő, mondhatnók égető kérdéseket lett volna hivatva megoldani. Ezekhez a részben általános, részben helyi érdekeket szolgáló, de le nem tárgyalt törvényjavaslatokhoz sorakoznak a kiegyezésre vonatkozó, szintén le nem tárgyalt javaslatok, amelyek már kezdtek komolyabb zavarokat támasztani gazdasági életünkben. A végső és megrendítő csapást azonban a január 1-én beállott törvényen kívüli állapot mérte reánk. Nemesak bent az országban, hanem — ami a mi viszonyaink közt rendkívül fontosságu — a külföldön is megingott a pénzköröknek hitelünkbe s megbízhatóságunkba vetett hite.

Általában az a vélekedés terjedt mind szélesebb körökben, hogy immár a magyar pepirokba, vagy vállalatokba fektetett pénz éppenséggel nincsen biztosítva, s ezért a külföldi tőkepezések igyekeztek tudni magyar értékeiken, ha meg talán arról lett volna szó, hogy valamely magyar vállalatot támogassanak, egyszerűen szeme közé nevettek az ajánlattevőnek.

Ime, idáig jutottunk. Az annyi áldozattal s óriási megerőltetéssel rendezett pénzügyeink és egész gazdasági létünk veszélyben forog, sőt mi több, a legnagyobb pusztulásnak néz elébe.

A dolgok folyását most már nem nézhetjük összetett kézzel. Nálunk is, másutt is, immár országsszerte zug a megriadt közvélemény, s a sóvárogva feltörő kívánság egy szóban összefoglalva: Béke.

Igen, legyen béke, áldásthozó nyugalmas csend, mely lehetővé tegye a már kivívott sikerek állandósítását s annak a fényzőnnek további ragyogását, melynek sugaraitól körülövezve nemzetünk a milieniumkor Európa bámuló népei előtt megjelent.

Bánffy és a béke.

Csak a be nem avatottakra nézve volt meglepetés, hogy Széll Kálmán Ő Felségéhez kihallgatásra fog menni; jobban értesült körök igen jól tudják, hogy ezt a kihallgatást báró Bánffy miniszterelnök eszközölte ki. Ép oly jól tudják azt is, hogy Széll Kálmán az osztrák-magyar kiegyezésre vonatkozó közvetítő javaslatát terjesztette elő s azt az összes tényezők által elfogadhatónak odaállítani iparkodott.

Midőn tehát báró Bánffy miniszterelnök Széll Kálmánnal teljes egyetértésben azt az elég nagyra nem becsülhető sikert érte el, hogy a kiegyezés kérdésében a kormánypárt és az összes ellenzéki arnyalatok közt megegyezést hozott létre, melytől a korona sem tagadja meg jóváhagyását, — ezzel nincs egyéb téve, mint hogy báró Bánffy miniszterelnök jó akarata minden kétséget kizáró módon kívánja az ellenzékétől, hogy Bánffy báró alatt csu-

bebizonyult. Bebizonyította ezzel Bánffy, hogy előtte az ország érdeke minden egyéb érdek felett áll és hogy ő a korona felhatalmazásával kész az engesztelékenység legszélsőbb határáig elmenni. Vajjon ez az engesztelékeny eljárás az ellenzéknek is elfogja-e tüntetni a nagy öntulbecslést, ez még kérdés. Az ellenzék kell, hogy világos bizonyítékait nyújtsa annak, hogy békülni akar, ha azt akarja, hogy a kompromisszum létrejőjön, mert az mit sem érne, hogy a kompromisszum egyik feltétele a többség engedelkenysége folytán elfogadtatik, míg más feltételeket meg nem lehet megvalósítani.

Az obstrukció győzelmének mindenestre kizártnak kell maradnia. Itt sem győző, sem logyőzőtt nem lehet. Midőn a kormány elismerésre méltó előzékenységet tanusít, akkor másfelől joga és kötelessége a parlament akciőképességét, magát a parlamentárizmust és a szabadelvű párt, mint kormánypárt, fennállását is biztosítani.

Ha pedig az ellenzék nem lenne hajlandó engedni és nem akarna biztosítékot nyújtani a technikai obstrukció ismétlése ellen, akkor a szabadelvű párt mindannak dacára, a mi eddig történt, ragaszkodni fog ahhoz, hogy magát az ellenzék elbizakodottságának kiszolgáltatni ne engedje s menjen át azon az ígán, melyet készen tart számára az ellenzék. Vagy létrejön a kompromisszum, már t. i. olyan, a mely ezt a nevet megérdemli, vagy pedig egyáltalán nem lehet kompromisszumot létrehozni. Gondolja meg ezt az ellenzék még a tizenkettedik órában.

Semmi körülmények közt sem szabad feledni azt a döntő tényt, hogy báró Bánffy miniszterelnök ugyanoly mértékben bírja a korona bizalmát, mint a szabadelvű párt támogatását; nem szabad feledni, hogy ő a helyzet ura és hogy a békétárgyalások folytatása az ő államférfiúi belátásától és politikai meggyőződésétől függ. A miniszterelnök békeszeretete tényekkel van bebizonyítva. Pár nap, vagy csak óra és a nemzet látni fogja, vajjon őszinte volt-e az ellenzék békeszeretete is? Látni fogja és a szerint ítélni majd

Politikai helyzet.

A politikai helyzet mostanság olyan, mint az áprilisi időjárás, hol borul, hol derül, de az utóbbi napokban a tartós derülésre van alapos kilátás. A folytonos tanácskozások khaoszából kezd lassankint kiemelkedni a béke arezulata, eleinte homályos körvonalakban, de nap-nap után mind tisztább és határozottabb lesz. A vitás kérdések tisztázását meg fogja könnyíteni az, hogy mindenik pártou megvan a békülékenység, és pedig az ellenzéken azért, mert félnek a közvéleményt, — mely annyi-féle alakban adott kifejezést annak, hogy az obstrukciót elítéli — tovább próbára tenni; a szabadelvű pártou azért, mert a naponkinti odiosus névszerinti szavazásokat megunták. Bánffy Dezső miniszterelnök és Széll Kálmán Bécsben jártak s újabb előterjesztést tettek a királynak, kinek pártatlanul alkotmányos érzete s bölcsessége ezuttal is megtalálta a kivezető utat a jelenlegi zűrzavarból. Bánffy b. és Széll Kálmán visszaérkezve Bécsből, a kiegyezési ügyekre vonatkozólag oly formulát hoztak magukkal, mely elfogadhatónak látszik az ellenzéki pártok részéről is és benne van az a pont, hogy ha 1903-ig a törvényhozás másképen nem határozna, az önálló rendelkezések egy évvel tovább érvényben maradnak. Továbbá egyelőre csak azt ki-

pán a provizorium és ujonezjutalék szavaztassék meg és a normális tárgyalási viszonyok helyreálljanak, a többi garanciák, s ezek közt a házszabályok módosítása is, már az új kormányának adandók. Fontosnak és a békét elősegítőnek tartják azt is, hogy Széll Kálmán, ki iránt a király teljes bizalmát fejezte ki és a ki az ellenzék előtt is szimpatikus megbízást kapott a magyar kormány előterjesztésére arra, hogy személyesen is tárgyaljon az ellenzéki pártokkal. A tárgyalás így közvetlenebb lesz a szabadelvű párt és az ellenzék között, mint úgy, hogyha a szabadelvű párthoz nem tartozó disszidensek közvetítik az üzeneteket. Politikai körökben az a vélemény uralkodik, hogy a meg egyezés pár nap alatt létrejöhet és miután a kívánt kisebb javaslatokat szintén néhány nap alatt megszavazzák, Bánffy báró lemond. A mai nap eseményei így kombinációkhoz juttatták a politikusokat. A fordulat nem jött hirtelen és még nincsen teljesen megérve a kérdés, bárha ma Bécsben is, Budapesten is, többször elterjedt az a hír, hogy Bánffy báró már beadta lemondását.

De ha a meg egyezés létre is jön, megrázkodás következhetik be a pártközi viszonyokban. Minden pártban vannak elégedetlenek, a kik (a mint ilyenkor történni szokott) nincsenek egyetértésben az ügyek megoldására nézve. A békepártiak között vannak háborúpártiak, ezek között békepártiak. De az ország már unja végtelenül a hosszú bizonytalanságot, a bonyodalmakat és már a pourparlerzást is. A kibontakozást óhajtják akár békével, akár pedig béke nélkül.

Egy politikai röpirat.

(Folytatása és vége.)

Nyomon bukik utána a római szentszék bécsi követe, mert a magyar belügyekre idegen befolyást akar gyakorolni.

Az addigi fél tervek helyett kiépül Budán a királyi várak a király és a nemzet méltóságának megfelelő pompában, s a magyar udvartartás számára megfelelő terjedelemben.

A magyar királyi udvartartás kérdése megoldást nyer, s ha ez a megoldás nem is elégti ki teljesen a nemzetnek történelmi jogosultságú várakozását, de mindenesetre egy hatalmas közeledő lépés a célhoz.

A magyar faj elnyomatásának szomorú jelzői a magyar metropolisban eltávolítottak, s helyüket a magyar király ajándékából a magyar történelemnek lelkesítő alakjai, továbbá a magyar kultúra és a magyar nemzeti fejlődés monumentumai váltják fel.

Szent István birodalmának épsége, a magyar faj, a magyar állami eszme belső ellenségeivel folytatott tusa hevében emelkedik fel helyéről Magyarország miniszterelnöke báró Bánffy, s arról a helyről, mintha a hitújításnak lelkéből mondaná: „itt állok, másként nem cselekedhetem” hirdeti nyíltan ország-világ előtt büszke önértéssel: „igenis a leghatározottabban én magyar rovinista vagyok!”

Es ezt a kijelentést nem kísérí egy közszeg feddés, s helyett egy velünk szövetségességyhatalom koronás fője jön a magyar metropolisba s nyomatékos szavakban buzdítja az összetartó magyart a nemzeti állam fejlesztésére és erősítésére.

A mérhetetlen orosz birodalom hatalmas autokratia fejedelme egy történelmi emléket küld a magyar nemzetnek, hogy ennek kíséretében meleg szavakkal fejezhesse ki elismerését a magyar nemzeti állam ezredéves fennállása iránt.

A magyar hegemonia, a magyar állami eszme ellen tüntető küldöttségeket a korona még csak színe elébe sem bocsátja.

Miként a „nemzeti párt”, Bánffy báró is szilárdan áll a maga helyén s intézi a dolgokat tovább.

Egész váratlanul s nemzeti értelemben kedvező megoldáshoz juttatja a magyar katonai oktatás kérdését.

A br. Bánffy-kabinet politikailag veszélyesnek, anyagiakban pedig időelőtti és károsnak ítélvén a monarchia két államának ezidő szerinti gazdasági különválását, közös vámterületi alapon, óriási nehézségek legyőzése mellett rendezte és előké-

sztította Ausztria és Magyarország közigazgatási ki egyezését, számos és oly előnyöket biztosítván Magyarországnak részére, melyeket eddig hazánk soha sem élvezhetett.

A millenáris ünnepségek alatt a magyar nemzeti fejlődés, a magyar nemzeti állam egységes és fenséges kifejezése minden vonalon, s ezeknek kiemelése csak azért nem tolakodik tollunk alá, mert ebben az „Isten békének” is jelentékeny része van. Hiszen, amint a magyar parlamentarismust s a magyar hegemoniát fejlődő útjában megsemmisíteni lehet, ép úgy lehetett volna a nemzet ezredéves ünnepét is megsemmisíteni.

Ezen nagyjelentőségű és nemzeti nagyérdemű vívmányok, mint nyilvánvaló nemzetpolitikai tényekkel szemben a nemzeti párt is áll a maga helyén, apprehendál a választások miatt, de vezeti az elkeseredett küzdelmet, mert jobban tudja győlni a személyt, mintsem ezen győlést a hazaszeretet magasztos gondolatának alárendelni tudja.

Az ellenzék egyesült az irtó harcra br. Bánffy ellen, mert minden egyéb kérdésben egymással kellene szemben állniuk, s így darabokra töredezne, hatályos erő kifejtésre magukat gyengének éreznék. Egyesülnek tehát a gyűlöletben, taktikai szabály lévén: hogy az erő imponál. Sic itur ad astra!

Nézzük végre a feladatok azon csomóját, mely a haza-ellenes nemzetiségi törekvésekben nyilvánult s nemcsak az ország belsejében, de a külföldön is mind nagyobb és nagyobb tért hódított magának.

Tény az és nyilvánvaló, hogy ez a szervezet mindenható behatolni tudott és már-már fenyegető jellegű öltött vehemens akció künn és bent, ha még teljesen meg nem szűnt is, de lényegesen alább hagyott és bizony nem a mi szép szemünkért, hanem, mert a kormány s ennek élén báró Bánffy ezen haza-ellenes törekvéseket minden téren és eredményesen ellensúlyozni volt képes.

Tehát a br. Bánffy-kabinet a nagy és nehéz feladatokat, melyeket nagyrésztben az összes ódiomokkal együtt elődeitől örökölt át, kitartással, fáradtságot nem ismerő munkával, az önfeláldozás készségével, rendíthetetlen hazaszeretettel, böles erőrelátással és körültekintéssel, a legesekélyebb mozzanatra kiterjedő éber figyelemmel igyekezett megoldani.

Hála, elismerés és köszönet fejében mindazonáltal az ellenzék Apaffy, Erdély fejedelmének példáját utánozza, s kiméletlen zsarnoksággal báró Bánffyt fejvesztésre ítéli.

A politikai látványosságnak csak ez a része érdekelte az egyházpolitiká vezérlő elemeit a szabadelvű pártban, a honnan — miután br. Bánffy senki kedvéért is a fejét önként a tőkére hajtani nem akarta — menten ki is váltak és ezzel sürgettek az executiót, melynél jelen lenni kívánnak.

Az igaz, hogy Apaffy a bortól volt mámoros, ellenben a kisebbség a szenvedélytől, mely őt már minden korlátokon túlragadta. Hát bizony háládatos ember... a kutya!

En pedig, a ki nyilvánosan elmondott szóval és írásban is az egyházpolitikai javaslatokat elítéltem, mert időelőttiék s a részletekben tulhajtottak voltak, elmélkedem a fölött:

Vajjon hogy is lehet, hogy én, mint hűség magyar ember, védelmezem tiszta meggyőzéssel ezt a nemzeti kormányt azok ellen, a kik — s ezek között a nemzeti párt vezére is — ezt a politikát részben kezdeményezték, másrészt egyenesen nyakába szőtték a szabadelvű pártnak és kormánynak, azután pedig a szabadelvű-pártban nyílt szakadást idéztek elő, s e nevezetes lépéssel a parlament lázadásnak erkölcsi támpontot nyújtottak;

valamint, hogy hasonló hűséggel kell védelmeznem a „nemzeti” párttal szemben ugyanezt a nemzeti kormányt, a mely nemcsak, hogy magának vallott egy teljesen nemzeti irányu programot, de ezen programot az ország szeme előtt lépten-nyomon tényleg valósítja is, s e részben minden elődjait túlszárnyaló nevezetes eredményeket mutathat fel.

Az Emke mult havi működéséről.

Az igazgató választmány ülése.

Merza Lajos főpénztáros jelentése szerint az egyesület mult havi forgalma 16,430 frt 35 kr; ösz-

szes vagyón decz. 31-én 1.280.652 frt 49 kr., szolgálat örvendotes tudásul. Benkő Mihály felszólalására a mult évi zárlatnak a jövő gyűlésre bemutatása kiállításba helyeztetik, s ennek alapján a f. évi költségvetés is elkészülhet fog. Deák Albert dr. indítványozza a hátralekös tagok revízióját az új Alapszabályok ötletéből, ajánlatik a directorium figyelmébe.

Majláth Gusztáv gr. erdélyi r. kath. püspök előterjesztésére Miske Gyula h.-dobrai körlelkésznek az 1899. évre 120 frt segély kiutaltatik. Bevándorandó azonban a megyei választmány jelentéstétele is.

Ugyancsak a róm. kath. püspök a györgy-tölgyesi róm. kath. leányiskola 300 frtos segélyére nézve felvilágosittatik, hogy az összeg csak 10 évre volt megszavazva, 3 év óta tehát az Emke már csak rendkívülieg nyújtja ezt a segélyt.

Az utóbbi kérdéssel kapcsolatban Kozma Ferencz indítványára kimondatik a járadékos segélyek revíziója, miután a megszavazás óta az 1893. évi XXVI. t.-cz. alapján a népoktatási intézményekről államilag is történt intézkedés.

Az erdélyi ref. egyházkerület igazgató-tanácsának értesítése alapján a m.-gezei ref. tanító évi 50 frtos járadéka, minthogy j. lenleg okleveles tanító van, a korábbi beszüntető határozat feloldásával folyósittatik.

A brassói ev. ref. egyházközségnek 200 frt ez évre is megszavaztatik.

A Gyertyánffy István-féle évi jutalom kamatainak odaitétele tárgyában átirat intéztetik az Eötvös-alaphoz, hogy pályázatok kiírását jövőben az alapító levél értelmében eszközölje.

A vámos-udvarhelyi Emke-iskola tanítói állása megürülvén, az új tanító kinevezése tárgyában a megfelelő intézkedések megtétele a directoriumra bízatik.

A m.-n.-zsombori és kis-sebesi Emke-iskola gondnokságait főlhívjuk, hogy a kiadások fedezésére az államihoz hasonló tandíjat szedjenek, vagy a közönségnek az iskolát szerződésileg biztosítsák.

A beszercezi Emke-óvó számadásai rendben találtnak, a leltár számbavételére Csernátóni Gyula dr. kériük föl.

A brassói állami fa- és köipari szakiskolához az Emke 100 frt ösztöndíjára Buci Gyárfás és Kiss János III. oszt. tanulók vétetnek föl.

Szászvárosi József müncheni szobrász, akadémiai növendéknek ez évre is 100 frtot szavaz meg a választmány.

A directorium jelentést tesz az Emke-gyufa terjedése kérdéséről, Deák Albert dr., Deák Albert, Feilitzsch Arthur br., Ferencz József, Kuszko István, Merza Lajos, Sándor József, Szabó Samu, Szvaesina Géza és Weisz József dr. felszólalásai után a választmány egyhangulag veszi tudomásul, hogy a gyufák terjesztése jó mederben halad.

Az Emke-palota pinczehelyiségeiben eszközrendő renoválások költségeire 443 frt 83 kr. megállapittatik.

Szabó Sámuel, mint az irodalmi szakosztály alelnöke, előadja a szakosztályhoz beérkezett népkönyvtári és daloskörü ügyeket, melyekre nézve a direktorium is hozzájáruló véleményét nyilvánította. Ezek szerint megszavaztatik több népkönyvtár, melyek a már előjegyzett népkönyvtárak sorrendje szerint fognak megküldetni, a f. évi költségvetés keretén belül, mihelyt a sor reájok kerül és a mielőbb megrendelendő könyvkészlet megérkezik és bekötte lesz. Hasonlóképpen intézkedés történik több daloskörü és irodalmi ügyre nézve.

Több kisebb kérdés tárgyalása után az ülés az elnök elterelésével véget ért.

Színház.

Szardán, e hó 25-ikén, M. Ordomean és A. Valabregne kifogyhatatlan leleményességgel megírt, nagyhirű bohózatán, Durand és Durandon mulatott a kevés számú közönség. Az előadás jó volt. Gördülékenyen, simán folyt s a szereplők mindenkégyekezett helyét betölténi. Különösen jó volt Fűredy Károly, (Coquardier), ki jó kedvében még roktönözésre is elragadtatta magát, mit azonban szívesen

megbocsátottunk azért a jó játéknak, melylyel állandó derűtségben tartotta a közönséget. Jók voltak még Gulyás M. (Durand ügyvéd) és Lorándy Tivadar (Durand kereskedő). A nők közül legjobb volt Nagy Aida Parquarrette szerepében. Csinos volt és snájdig, mint az igazi nagyvilági hölgyek.

Csütörtökön a színműirodalom egyik legújabb terméke a „Dreyfus kapitány” került bemutatásra. Deréky Antal vidéki színész dramatizálta a Dreyfus esetét, mint a színlap mondja: „hiteles kuforrások nyomán.” A darabban Dreyfus magára haragítja a szép és előkelő De Ceant Blancheot azzal, hogy visszautasítja bűnös szerelmét. A hiúságában megsértett leány bosszút forral ellene s szövetségben Walsin gróffal, eselszövényével tönkre teszi Dreyfust. Később Walsin gróf is bűtlen lesz hozzá s ezért Blanche a fátyolos nő le akarja lőni Valsint, de önmagát sebzí meg s meghal. A darabban — vidéki szokásokhoz híven — a fegyver megtette a kötelességet: csütörtököt mondott. Az utolsó felvonásban, illetőleg jelenetben Dreyfus az Ördögzigeten van. Egy régi hű szolgálója, ki most örségéhez van beosztva, szokási kísérletet ajánl neki, de ő nem fogadja el. Vízöz gyanánt látja a Zola-pörlefolysását s ártatlanságának tudatában várja biztos szabaddalásának óráját. A közönség megtöltötte a szőfőrt s többször lelkesen tapsolt a szereplőknek.

Pénteken a „Nebánt virág”-ot, ezt a bájos vaudebillt adták. Egyike azon daraboknak, melyeket nem lehet elcsépelni, mely mindig új. Ki ne hallgatná szívesen kedves zenéjét, duetteit, melyek közül egyik, egy hunczut szövegű, mindjárt az első felvonásban a gránátosról szól, ki szép ember volt, Nürnbergből jött és pedig lovon. Elismeréssel adózunk az igazgatónak, hogy előadatta.

A selyemtenyésztés emeléséhez.

A politikai és közgazdasági tekintetben oly bizonytalan helyzetnek nem szabad a magyar mezőgazdaság figyelmét akkora mértékben a maga számára lefoglalni, mely ezt a legfontosabb közgazdasági tényezőt ingerelhetné, vagy valamiképp károsíthatná. A földművelésügyi miniszter, áthatva e fel fogástól, egy pillanatra sem tévesztette szem elől a mezőgazdaság nagy és fontos céljait s minden rendelkezésre álló eszközzel iparkodott e czélokat előmozdítani. A marha- és sertéskivitel mindenkor főgondja volt a magyar kormánynak, de a mezőgazdaság többi s főleg mellékágai is alapul szolgáltak azoknak az intézkedéseknek, melyek már a legközelebbi időben meg fogják érlelni a kívánt gyümölcsöket.

A bortermelés, az állat-, gyümölcs-, szárnyas állat-, selyemtenyésztés, kenderművelés és erdészeti ügyek folytonos haladásukban mindenki munkájára és segítségére rá vannak szorulva, a ki ez irányban valamit tenni képes. Semmi erőt, a legjelentéktelenebbet sem szabad mellőzni, mert maga a nagy koncepczió ritkán hozza meg a kívánt sikert, ha a kis emberek és kézimunkások közreműködéséről lemond.

Egyik ilyen ága a mezőgazdaságnak, hol az örvendetes siker elérése végett mindenkinek közre kell működni, a selyemtenyésztés. Nemcsak a nagy koncepczióra van itt szükség, mely a földművelésügyi minisztériumból kiindulva, az egész országban követel terjesztést; az ország egész értelmiségének, hatóságoknak és községeknek, papoknak és tanítóknak, a sajtónak a különösen a vidéki sajtónak közreműködésére van szükség, hogy híveket szerezünk a selyemtenyésztésnek és a kiskaszókat fellelkesítsük a mezőgazdaság e nyereséges mellékága iránt.

Bizonyítván mindenki belátja, kívánt a kiskaszó, hogy az uralkodó rossz viszonyok közt a magyar mezőgazdaság utalva van minden erő és eszköz kihasználására s hogy a selyemtenyésztés jövedelmező mellékkereset; de a magyar földműves szokását, a ki régi hagyományok szerint dolgozik s minden újítás elől elzárkózik, mindig újból és újból kell legyőzni; mindig új bizonyítékokat és indokokat kell felhozni, hogy a földművelő a selyemtenyésztés hívévé tegyük, őt annak hasznosságáról meggyőzzük.

Ez a feladat a jelen esetben az egész magyar értelmiségre és a sajtóra és — ismétljük — főleg

a vidéki sajtóra hárul, mely egyedül képes a kellő propagandáról gondoskodni. Ebben az értelemben teljesítjük mi is kötelességünket, midőn azt a hazafias felhívást intézzük a községi eljárásokhoz, jegyzőkhöz, papok- és tanítókhöz, hogy nyeljék meg a kiskaszókat a selyemtenyésztés eszméjének s őket egy gazdasági mellékág folytatására buzdítván, az ország és a szegényebb lakosság számára mentsek meg azokat a milliókat, melyek különben visszahozhatlanul elvesznének.

Ujdonságok.

— Időjárásunk most már újabb különlegességgel kedveskedik. Nappal a felhőtlen égről tavaszi melegséggel süt a nap, éjjel pedig erős hidegek vannak. Nappal a hőmérő a napon 7 fok meleget éjjel, pedig 15 fok hideget jelez.

— Népmozgalmi statisztika. A kézdivásárhelyi anyakönyvi kerületben a múlt év folyamán 148 egyén született s 163 halt meg s 31 házasság kötött. E szerint a halálozások száma 15-tel mulja felül a születéseket. Némileg javul az arány, ha a halálesetek számából levonjuk a Rudolf kórházban elhalt 27 halált, melyek legnagyobb részben vidékről súlyos betegen vagy haldokolva behozott betegeknek fordult elő. S ha ezt levonjuk, kijön azon eredmény, hogy 12 egyénnel több született, mint a mennyi meghalt. Ezen adatok között azonban legmegdöbbentőbb az a halandóság, mely a 7 éven aluli gyermekeknek mutatkozik. Alig hinnék el, ha a csalhatatlan számok nem mondanák, hogy a 148 születéssel szemben 65 olyan haláleset áll, hol az elhalt 7 éven aluli volt. Így aztán nem lehet eszálkózni, ha népszámlálásunk 10 évről 10 évre mind csak a lakosság apadását mutatja.

— Fényes mulatság volt múlt csütörtökön altorjai Imecs János ur házában. Nevezett földbirtoke és közig. bizottsági tag ebédre hívta az egész közigazgatási bizottságot. A testület Potsa József főispán v. b. t. t. cs. és kir. kamarás vezérlete alatt teljes számban megjelent s ezen kívül résztvett a két város polgármestere is. A kedélyes mulatságot sok kitűnő toaszt fűszerezte és késő esti órákban ért véget.

— Az esküdtbíróóságokra vonatkozó alaptörvény, már a városi tanácsnál elkészült. Ez a komoly intézmény nem nélkülözi a humornak bizonyos fajtáját, mely a bevállási iver kitöltési módjában nyilatkozik meg. Egyik esküdt-jelölt például a bejelentési iv azon kérdésére, hogy mennyi adót fizet, így felel: „a mennyit kiróttak.” A másik meg végzett; iskoláira nézve kijelenti, hogy 6 osztályt végzett, minthogy azonban annak idejében, midőn a polgártárs tanult, csak 2 osztályú iskola volt K. Váráshely, ezen bevallást úgy kell értelmezni, hogy rossz tanuló lévén, mindkét osztályt 3—3 évig frekventálta s a polgártárs úgy szerezte meg a 6 osztályos kvalifikációt. A harmadik jelölt meg önértzetesen kijelenti, hogy neki nem volt szükség iskolába járni, mert a nélkül is tud eleget. Akadtak olyanok is, kik előre tiltakoztak az esküdti minőség ellen, de ez nem igen fog számításba jöni, mert ezen polgári kötelesség alól nem igen lehet kibujni, kivéve, ha az embernek nincs olyan foglalkozása, melynek alapján a felmentést kérni lehet.

— Köszönet. Gróf Nemes Jánosné 6 méltósága 50 frt alapítványt, nagys. Weisz Berthold országgyűlési képviselő ur 72 frt adományt (egy baróthi illetőségű árva eltartási díja) gyarapítván intézetünk, a háromszékvármegyei „Erzsébet” árva-leány-nevelő intézet vagyonát, kedves kötelességünknek ismerjük a jöszívű emberbarátoknak, áldozatkészségükért, a nyilvánosság terén is őszinte, hálás köszönetünket mondani. A háromszékvármegyei „Erzsébet” árva-leány-nevelő intézet nevében Kézdi-Vásárhely, 1899. jan. 23. Bárány Szentkereszt Stephánia, elnök. Martzi Ferenc, jegyző.

— Testvérek közt. Véres verekedés folyt le Csik-Szépvízen egy kocsmában valami haszontalan összeszólalkozás miatt. Kovács Elek ugyanis bátyjával Kovács Antallal bor mellett üldögélvén, beszélgetés közben valami nézeteltérés támadt közöttük, mire Kovács Elek talán a bortól is felhevülve, felragadta az előtte álló jó vastag boros poharat s oly erővel vágta bátyja fejéhez, hogy annak koponya

csontja megrepedt s alul egyik szeme rögtön kifolyt. A vérengző testvért a csendőrség letartóztatta, de az mindent konokul tagad.

— Vendég barátság. Ferencz András meg volt elégedve sorsával, hogy neki gyalog kell haza menni, Szépvíztől Pálfalvára. Mégis jól esett neki, mikor egy utána haladó szánra Geez Tamás, Sándor József és Sándor Mihály csik-taplocai lakosok felvették, őt a derék emberek még később Toldi Miklósnak is helyet adtak, kinek lovát lógósnak kötötték. Dehát felzárllani csak könnyű volt, leszállani azonban nehéz. Hiába könyörgött Ferencz András, hogy őt a csik-delnei kápolnánál tegyék le, azok kicsinyelték még a szivességet, a lovak közé esaptak s hajtottak tovább, míg Delne alsó végénél a szánt szándékosan felfordították s mig ketten azt emelték ki, a másik kettő ütni venni kezdte, s a nála lévő 25 forintját elvették. Aztán elhajtottak. Kihallgatásuk alkalmával úgy vallottak, hogy nem emlékeznek semmire, mert teljesen ittas állapotban voltak. Hogy mi igaz ebből, mi nem, a vizsgálat van hivatva kideríteni.

— Farsangi hírek. A farsang már megkezdődött s igen aktuális dolog most a bállokkal foglalkozni. A bálók sorrendje a következő:

Január 28. Koresolyabál (álarczos).

Feb. 4. Menedékház álarczos bálja. Elnök Bartók Károly polgármester.

Feb. 11. Kereskedő ifjuság elite bálja, elnök Fejér Antal kereskedő.

Febr. 12. „Kézdivásárhelyi Függetlenségi és 48-as Kör” táncvigalma. Elnök Molnár Józsiás.

Feb. 14. Nőegylet bálja, elnök: Dr. Bánffy Zsigmondné.

— A világ leghasznosabb ujsága a Biztosítási és Közgazdasági lapok, mert ezen lap minden előfizetője 8000 korona erejéig van biztosítva a Nemzetközi baleset biztosító-részvénytársaságnál (Adria bizt. társ. által alapítva). Tehát mindenki, aki csak negyed évre fizet is elő, forduló postával megkapja a saját nevére kiállított nyolcvanezer koronáról szóló kötvényt. E kitűnő szaklap útjára páratlan a maga nemében. Előfizetési ára: egész évre 10 frt, fél évre 5 frt, negyed évre 2 frt 55 kr, mely a laphoz, Budapest, VI. Aradi-utca 40. szám alá küldendő.

— A zsidó nép története. A zsidó nép politikai és társadalmi története, — az irodalmi és művészeti fejlődéssel szorosan összeolvastva — jelenik meg most a magyar irodalomban. E nagyra-tértett nép bódításait, királyválasztásait a legpontosabban beszéli el egy kis füzet, könnyen olvasható, szép nyelven, tartalmasan, egyuttal művészi illusztrációk kíséretében. Dávid királyról és Salomónról mond el érdekes, bizalmas részleteket. A hős, a nagyhírű Dávidról, ki a lázadó ammoniták közül „némeleketet fűszszel fűszszelteti, némelyeket vasborona alá, némelyet fejsze alá vetteti, másokat mész-kemenczébe hánysa”, (2. Sám. 12. 31.) — E kis füzet a „Nagy Képes Világtörténet” 10-ik füzeté a legjelesebb orientalista, Maspero Gaston világhírű műve után készült. — Egy füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

— A közönség figyelmébe. Lapunk egyik régebbi számában említettük volt, hogy vasadi Kalicza Károly jóhírű festő művész bizonyos időre városunkban műtermet állít fel s itt kívánatra arczképeket fest. Most jelezhetjük, hogy a művész megérkezett s mig műtermét berendezheti — lapunk kiadóhivatalában lehet utána tudakozódni.

— Anticalvus a neve azon elismert kipróbált szernek, mely hajkihullás, fejkorpa, kopaszodás ellen a legsikeresebben használható. Az anticalvus a haját puhítja, a fejbőrt tisztítja, s a haj mindennemű bántalmait eltávolítja. Nemcsak férfiaknak és nőknek, hanem gyermekeknek is kitűnően ajánlható. Próbaüveget 1. nagy üveget 2 koronáért küld a főszéktüldési raktár: Kanitz Ödön gyógyszerháza Balassa-Gyarmaton, de kapható minden más gyógyszerházaiban is.

